

[Uz Sākumlapu](#) > ... > [Jūsu Tiesības](#) > [Pamattiesības](#) > [Pamattiesības Eiropas Savienībā](#) > [Kur Var Saņemt Palīdzību](#) > [Attiecīgo Tiesu Un Iestāžu/struktūru Saraksts](#) > Dalībvalstu tiesas un citas iestādes

Dalībvalstu tiesas un citas iestādes

Eiropas Savienībā pamattiesību aizsardzību valsts līmenī garantē dalībvalstu konstitucionālās sistēmas un ES līmenī – Eiropas Savienības Pamattiesību harta.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa Strasbūrā, kas nav ES iestāde, bet Eiropas Padomes institūcija, iespējamo pārkāpumu gadījumā nodrošina papildu aizsardzību attiecībā uz tiesībām, kas izklāstītas Eiropas Cilvēktiesību konvencijā.

ES Pamattiesību hartā ir noteikta virkne personas tiesību un brīvību. Tajā ir nostiprinātas tiesības, kas ir izstrādātas Eiropas Savienības Tiesas judikatūrā, atrodamas Eiropas Cilvēktiesību konvencijā, kā arī citas tiesības un principi, kuri izriet no konstitucionālajām tradīcijām ES dalībvalstīs un citiem starptautiskiem instrumentiem.

Hartu ir izstrādājuši visu ES dalībvalstu valdību pārstāvji un parlamentārieši, un tajā ir izklāstītas pamattiesības, piemēram, vārda brīvība un ticības brīvība, kā arī ekonomiskās un sociālās tiesības – tādējādi atspoguļojot Eiropas kopīgās vērtības un konstitucionālo mantojumu. Hartā iekļautas arī jaunākās, tā saucamās „trešās paaudzes” tiesības, piemēram, tiesības uz personas datu aizsardzību un tiesības uz labu pārvaldību.

Ja Jūs uzskatāt, ka jūsu pamattiesības ir pārkāptas, Jums ir iespēja lūgt palīdzību no dažādām iestādēm vai struktūrām dalībvalstīs, vai, ievērojot konkrētus nosacījumus, ES līmenī.

Šajā sadaļā ir sniegta informācija par iestādēm, ar kurām sazināties gadījumos, ja ir pārkāptas pamattiesības. Lai iegūtu sīkāku informāciju par konkrētu valsti, noklikšķiniet uz tās karodziņa.

Valsts līmenī

Eiropas Savienības Pamattiesību harta attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno ES tiesību aktus. Dalībvalstu publiskajām iestādēm – likumdošanas, izpildvaras un tiesu varas iestādēm – harta ir jāievēro tikai tad, ja tās īsteno ES tiesību aktus, proti, kad tās piemēro ES regulas vai lēmumus vai īsteno direktīvas. Dalībvalstu tiesnešiem ir nodotas pilnvaras, saņemot ieteikumus no Tiesas, nodrošināt, ka dalībvalstis ievēro hartu, īstenojot ES tiesību aktus.

Ja situācija nav saistīta ar ES tiesību aktiem, valsts iestādēm, tostarp tiesām, ir jānodrošina pamattiesību īstenošana. Gadījumos, kad harta nav piemērojama, pamattiesības joprojām tiek garantētas valsts līmenī saskaņā ar valsts konstitucionālajām sistēmām. Dalībvalstīs ir sīki izstrādāts pamattiesību valsts tiesiskais regulējums, kura ievērošanu nodrošina valsts tiesas.

Visām dalībvalstīm, neatkarīgi no to pienākumiem saskaņā ar ES tiesībām, ir saistoša Eiropas Cilvēktiesību konvencija. Tāpēc gadījumā, ja kāda dalībvalsts ir pārkāpusi Eiropas Cilvēktiesību konvencijā aizsargātās pamattiesības, persona pēc tam, kad visi valsts līmenī pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi ir izmantoti, var pēdējā instancē vērsties Eiropas Cilvēktiesību tiesā Strasbūrā.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa ir izstrādājusi [pieņemamības kontrolesarakstu](#), lai palīdzētu potenciālajiem pieteikumu iesniedzējiem noskaidrot, vai varētu būt kādi šķēršļi viņu sūdzības izskatīšanai Tiesā.

ES līmenī

Eiropas Komisijas uzdevumi

ES Pamattiesību harta attiecas uz visām ES iestāžu darbībām. Komisijas uzdevums ir nodrošināt, ka harta tiek ievērota tās leģislatīvo aktu priekšlikumos. Visas ES iestādes (un jo īpaši Eiropas Parlaments un Padome) ir atbildīgas par to, ka Pamattiesību harta tiek ievērota visā likumdošanas procesā.

Pamattiesību harta attiecas uz dalībvalstīm tikai tad, ja tās īsteno ES tiesību aktus. Ja persona uzskata, ka valsts iestāde, īstenojot ES tiesību aktus, ir pārkāpusi hartu, persona var iesniegt sūdzību Komisijai, kurai ir pilnvaras ierosināt pārkāpuma procedūru pret dalībvalsti.

Komisija nav tiesu iestāde vai apelācijas tiesa attiecībā uz lēmumiem, ko pieņēmušas valsts vai starptautiskas tiesas. Tāpat Komisija principiāli neskata atsevišķas lietas pēc būtības, izņemot gadījumus, kad tas ir būtiski Komisijas uzdevumu veikšanai ar mērķi nodrošināt, ka dalībvalstis pareizi piemēro ES tiesību aktus. Ja Komisija jo īpaši atklāj plašāku problēmu, tā var sazināties ar valsts iestādēm, lai problēmu novērstu un, visbeidzot, tā var vērsties pret dalībvalsti tiesā. Šādu procedūru mērķis ir nodrošināt, ka attiecīgie valsts tiesību akti vai arī valsts pārvaldes iestāžu vai tiesu prakse ir saskaņoti ar ES tiesību aktu prasībām.

Eiropas Savienības Tiesa

Tiesa Luksemburgā ir Eiropas Savienības iestāde. Tā ir pēdējā instance jautājumos saistībā ar Līgumiem, Pamattiesību hartu un ES tiesību aktiem. Tā nodrošina, ka tie tiek interpretēti un piemēroti vienādi visā Savienībā, un ka ES iestādes un dalībvalstis izpilda to, ko nosaka ES tiesību akti.

Ja personas vai uzņēmumi uzskata, ka kādas ES iestādes akts, kas tos skar tieši, pārkāpj viņu pamattiesības, tās var savu lietu iesniegt izskatīšanai Eiropas Savienības Tiesā, kurai, ievērojot konkrētus nosacījumus, ir pilnvaras anulēt šādu aktu. Tomēr persona Eiropas Savienības Tiesā nevar celt prasību pret citu personu (fizisku vai juridisku) vai pret dalībvalsti.

Eiropas Cilvēktiesību tiesa

Lisabonas līguma spēkā stāšanās nosaka, ka Eiropas Savienībai ir jāpievienojas Eiropas Cilvēktiesību konvencijai. Kad šis process tiks pabeigts, personas, kas uzskata, ka ES ir pārkāpusi viņu cilvēktiesības, varēs ar savu lietu vērsties arī Eiropas Cilvēktiesību tiesā pēc tam, kad būs izmantoti visi valsts līmenī pieejamie tiesiskās aizsardzības līdzekļi. Tādējādi tiks ieviesta papildu tiesas kontrole pār pamattiesību aizsardzību ES.

Lapa atjaunināta: 09/07/2024

Šo lapu uztur Eiropas Komisija. Informācija šajā tīmekļa vietnē nav uzskatāma par Eiropas Komisijas oficiālo nostāju. Komisija neuzņemas nekādu atbildību vai saistības attiecībā uz informāciju vai datiem, kas ietverti vai izmantoti šajā dokumentā. Autortiesību noteikumus Eiropas tīmekļa vietnēs lūdzu skatīt juridiskajā paziņojumā.